

Nro 51.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Decembernek 23-dik napján 1794.
esztendőben.*

Lengyel Ország.

Gr. Suwarow Generál, addig is, mig más rendelkezéseket tételne az Orosz Tsászárné Lengyel ország eránt, *Burasvedel* Orosz Generál Májort tette *Warsóvia* commendansáva. — Minden 24 órában 2000 Orosz katona áll ki strázsára a' városban, és annak minden seregeit és lyukait el foglallya. — A' Lengyel király őrizete a' Gardistakra, Uhlanasokra, és polgári katonákra bízott. Hertzeg *Ponyatovszky József* is *Warsóvia*-ban vagyon mostan, a' honnan sok fő emberek ki takarodnak félvén a' sáffrán illattól.

Innen, t. i. *Warsóviából* iratik *Nov. 29* ikén, hogy a' déli Prussiában, és a' *Netz* vize környékén még most is sok insurgensek tantorognak, és nem keves történyteleniséget víznak végbe, a' hová fordúlnak eleségen kívül, mindenféle köntöst, tsizmát, bőrt és nyerget parantsolnak magoknak adattatni. — *Gnesnában* sem szűnt még meg a' nyughatatlanság, hanem mivel sok Prusus gyalog és lovas seregek parantsoltattak oda menni, és az insurgenseket fel keresni, reménységünk vagyon, hogy ma hólnap déli Prussiában is vége lesz az insurrectiónak, ámbár önnön magok az insurgensek most is azt hireztetik, hogy számos Lengyel seregek fognának oda marsirozni.

Posenből ezt írják *Dec. 1* ső napján: Azok a' Lengyel seregek, a' mellyek *Prága* el vétetésének alkalmatosságával az Oroszok körme közül ki menekedtek, még most is sok nyughatatlanságot okoznak déli Prussiában, hanem mivel minden istápjaiktól meg fosztattak, naponként elzekerre térnek, vissza mennek honnyaikba, kegyelmet kérnek; azok pedig, a' kik meg átalkodtabbak, idegen országokban keresnek magoknak menedék helyet. — Egynéhány földes uraknak, a' kik kiváltképen való okai vóltak az insurrectiónak, és még most sem akarnak engedelmeskedni, örökségeik és vagyonaik sequestraltattak, és kemény inquisitió rendeltetett ellenek. — *Lukowski Xavér* fejere, a' ki igen sok prédalást, és kegyetieniséget vitt végbe, 50 arany jutalom tétetett.

Egy más, de ugyan tsak *Posenben Dec. 7* kén költ levéiből ezeket olvassuk: A' Lengyel seregeknek életben meg maradt része mind ízéllyel ofzlott, egész escadronok jöttek hozzánk által a' lovasok közül. — Könnyen reá megy 12000-re, a' ki szolgálatot vett a' Prussiai ármádiánál. — Minden törvénytelenségnek el háritására, azok mellé, és tapláltatásokra, a' kik önként vissza tértek honnyaikba, commissariusok adattak, a' lovasoknak lovaik meg hagyattattak. — *Nov. 17*-

ikén 7000 ember, rész szerént regularis Lengyel katonák, rész szerént insurgensek jönnek 25 ágyúkkal *Lowitzba*, és ó talmat, 's szabad haza menetre való irást kértek magoknak *Favrat* Generál Lajtinántól, a' magokkal hozott ágyúkat és fegyvert mind által adták. — Ezen Lengyel corpusnál 150 hadi tiszt vólt.

Gr. *Suwarow* Generál, *Warsóviában* nem a' várban, hanem csak egy magános haznál tart kvártélyt, és minden gondját arra fordította, hogy a' városnak tett igireteit tökéletesen beteljesíthesse. Addig is, míg Lengyel országnak jövődöbeli állapotjáról parantsolat érkezne a' *Petersburgi* kabinetből, a' régi constitutiót, az az, az igazgatásnak formáját vissza állította. — Nem igaz, hogy Gr. *Potocki Ignátz* Muszka országba vitetett volna, hanem minekutánna a' környülállásokhoz képest kénytelen vólt a' régi constitúcióra meg esküdni, egyik uradalmába ment lakni, ho ott tsendesen, és bantodás nélkül él. Minden órán kurir fog *Petersburgból Warsóviába* menni, 's ennek oda érkezésekor válik meg a' Lengyel nemzet dolga. — Négyféle velekedésben vagyon eránta e' világ, és magok a' Lengyelek is. Egy rész abban a' reménységben vagyon, hogy hazájok régi állapotjokban fog meg maradni — más rész azt állítja, hogy egy jó darab része fel fog oltatni — harmadik, hogy egészen fel fog daraboltatni — a' negyedik rész sem jót, sem rosszat nem jövendöl, hanem a' következő történetekre támasztja magát.

Nov. 22 ikén, a' *Krakóviai* utólsó conföderationak nevezetes tagjai, *Wawrczewski*, *Giedroitz*, *Gielgut*, *Dombrowski* és *Nesselowski* Generálok fogva vitettek *Warsóviába*. — Az Orosz seregek té i kvártélyra fognak menni. — *Suwarow* Generál, vagy *Wengerowban*, vagy *Sokolowban*, *Warsóvidtől* 12 órányira fog kvártélyozni. — A' városban hagyattatandó Oroszoknak kormányozása *Derfelden* Generál Lajtinántra vagyon bizattatva.

— Baró *Fersen* Generál Lajtinántnak a' *Matzievitzi* batalliában Lengyeleken vett diadalmat, a' hol *Kosciuskó* Generál is el fogattatott, a' sz. György vitézi rendjének 2 ik classisával, egy brilliantos kardal, és egy Lifflandiai uradalommal jutalmaztatta meg az Orosz Tsálszárné.

Spanyól Ország.

A' Madritti Kir. udvar következő hadi jelentéseket tétetett közönségesekké *Oct.* 17 ikén a' Navarrában táborozó Spanyol armádiáról. *Ur-rutia* Generált az előtt való napon, viradtakor *Gorriti* és *Ubici* alatt meg támadták a' Frantziák, és mingyárt hátrább nyomták a' forpostokon lévő Spanyol seregeket — kilentz órakor 10 ezer foból álló Fr. sereg ütött a' Spanyol armádiára, holott, a' mint a' fent nevezett Spanyol vezér írta az udvarnak, noha setet estig védelmezte magát, de végtére kéntelen vólt a' nagy erőnek engedni.

Orcasitas Sp. Generál tudósítása szerént 6500 gyalog, és 400 lovas Frantzia ütött *Oct.* 16 ikán a' *Velatái* és *Odolagai* forpostokon lévő Spanyol seregekre, 's az *Oraquietai* fegyver fabrikára. Elégge iparkodott *S. Romano* Obristlajtinánt a' vezérlése alatt lévő vadász batallionnal az ellenségnek meg akadályoztatásában, de semmire se mehetett, semmi sem tartoztathatta a' dühös patriótákat, a' kik mind egy, mind másfelől nagy mérgességgel rohantanak a' Frantziákra. És így a' fellyebb nevezett Spanyol Generál is kéntelen vólt ártillériájának hátra hagyásával magát hátrább húzni, és a' győzödelmeseknek engedni az *Olagnei* tabor helyet.

Gr. Colomera a' következő tudósítást küldötte Madritba, mellyet vett *d' Ossuna* Duque-tól. Ez azt írja nékie: Az ellenségnek minden készületeiből, úgymond, azt lehetett gyanítani, hogy mind elől, mind két oldalról meg fog bennünket

támadni. Ez a' gyanítás bé is tellyesedett Oct. 18 kán, mivel táborunknak minden pontyaiban reánk ütöttek a' Frantziák, *Crona* - *Ibagnatanál* és *Altoñiscar* nál tsak tettetésből, hanem az *Eu-gui* fabrikánál másként történt a' dolog, holott sokkal szamosabban lévén ők, mint mi, *Antonto Filangieri* fő vezérnek corpusát tsak nem egészlen öszve rontottak, az én kórmányom alatt lévő se-regeket pedig annyira el fárasztották, hogy kén-telen voltam tábor helyünket és forpostjainkat nekik által engedni, 's magamat bátorságosabb helybe venni s. a' t.

A' Navarrából Madritba küldetett későbbi tudósítások hasonlóképen szomorúak, mellyekből a' tettzik ki, hogy a' Frantziák egészlen *Pampe-lona*, azon tartománynak leg főbb, és legerősebb varosa alá bé nyomúltak, és kemény ostrom alá is rekesztették azt. — Mind *Navarrából*, mind *Biskajából* ki költöztek a' tehetősebb lakosok, és rész szerént *Madritba*, rész szerént *Saragossába*, rész szerént más erős és távolabb fekvő varasok-ba vonták magokat.

A' múlt hólnapnak közepe táján *Madritba* küldetett *Kataloniai* levelek is tellyesek szomorú tudósításokkal, mivel azon tartományban is tsak nem minden történetekben, nevezetesen a' Nov. 17 - és 20 ik napjain estekben diadalmaskodtanak a' Frantziák a' Spanyolokon. Még is, mindazál-tal nemtsak el nem tsüggedni láttatik a' király és a' ministerium; sőt a' miképen bizonyossan hallatik minden gondjaikat és izorgalmatosságo-kat arra fordítják, hogy a' jövő nyáron nagyobb erővel, és több szerentsével folytathassak a' Fran-zia nemzet ellen inditatott hadakozást.

Minthogy egy erős Fr. flotta készitetett a' *Touloni* kikötő helyben, tehát a' Madritti udvar a' Londonival egyet értvén olly készíleteket té-tettek mind ketten, hogy ennekutánna is meg-maradhassanak a' közép tengernek uradalmában, melly végre, a' Spanyol udvar részéről *Gravina*

Admiral egy 18 linea hajókból álló flottával küldetett ki a' nevezett tengerre. — A' Biscayai tenger partya mellett 2 linea hajó, és 3 fregáta uszkal és vigyáz a' tengeren, az ottan lesekedő Fr. kapzsi hajóknak meg zabolaztatásokra.

Portugallia.

Illyetén módon irnak *Lissabonából* Oct. 20 ik napján: A' múlt héten, úgymond, egy, 40 Angus, 10 hollaudus, és 4 austriai kereskedő hajókból álló flotta érkezett ide a' Tagus ki kötő helyébe a' közép tengerről, egy 64 ágyús hadakozó hajónak, mellynek kormányozója *Rodney John* vala, fedezése alatt. Az említett Angus hajós kapitány leg ottan Oportóba hajókazott, az ott fekvő, és 102 kereskedő hajóból álló flottának ide lejendő kísérésére. — Mind ezeknek, Oct. 21 iken Angia felé kellett volna indúni; hanem két Amériikai kereskedő hajónak ide lett jövelele továbbra halasztatta el meneteleket. Ezek azt beszéllették, hogy *Capo Finisterrae* mellett (igy neveztetett a' Portugaliai Galiciának napnyugotfelé fekvő része, mivel Amériikának fel talaltatása előtt, e' tartott e' világ utolsó részének lenni) egy kis Frantzia flotta olalkodik reájok. Ő nékiek is megparantsoita, hogy *Brestia*, és nem *Lissabona* felé vegyék útjokat, hogy ekképen az Anglus és Hollandus hajóknak tudtokra ne adatna a' Fr. flottának hol letéle. Hanem útjokban nagy szél támadván, kéntelenek vóltak ok, t. i. a' két Amériikai kereskedő hajók a' *Bresti* utat el hagyni, és a' Tagus ki kötő helyébe vonni magokat. Ugyan ezen hajók beszéllették azt is, hogy azon Fr. flotta 12 gazdag kereskedő, külömbküiömbféle nemzetbeli hajókat, és egy Anglus posta hajót fogott el, mellyeken 150 ezer piastert érő portéka vala, 's egyenesen *Brestiába* küldötte. — Ezen Amériikai hajokon vólt Frantziák mingyárt fogságra küldettek, melly ellen so enniter protestalt a' *Lissabonában* lévő Amériikai követ, és ki is nyerte, szabadtságba lett helyheztetéseket.

Olasz Ország.

A' Génuai Tanáts, nem tudatik mitsoda okokra nézve, el nem fogadta a' Fr. respublicának hozzá küldetett követjét *Noel* polgárt. Ez titoknokjával, a' guillotinirozottatott *Dantonnak* testvér ötsével égyetemben Párisba vissza hivattatván, helyére a' vólt *Napolyi* Fr. consul, *Allemant* polgár rendeltetett és küldetett követül a' Génuai respublicához, melly által nemtsak jó szivel fogadtatott, hanem valóságos követnek lenni is meg esmértetett. — Génua városában öt Frantzia talaltatott, a' kik hamis assignatakat készítettek és küldöttek folyamatra. Meg fogadtatván a' törvény kezébe adattak.

Igen tudós, és kiváltképen a' mechanicában nagyon jártas hazánkfia *Kempelen*, Ts. K. udvari Tanácsos, és az egyesült Fels. ud. Austriai és Magyar Kamaránál Referendarius úr, egy olly Schakot jádzó alkotmányt készített vala 1770 ik esztendőben, néhai *Mária Antonia* menyegzői napjára, mellyet senki is sem a' föbb, sem az alsóbb rangú vendégek közül játékában meg nyerni nem tudott (e). *Kempelen* úr után sok tudósok

(e) Ezen szónak Schach két értelme vagyon. Először így neveztetnek *Persianak királyai*, és épen annyit teszen ottan, mint a' *Törökök* közt a' *Sultan* név. — Másodszor jelenti azt a' mesterséges játékot, mellyet a' *Persák* találtak ki, és már most tsak nem minden *Európai nemzetek* közt gyakorlásban vagyon. A' *Halberstadu hertzezségben*, egy *Stropke* nevű helységben a' leg szegényebb paraszt is ezen játékkal mulattya magát, dolgaitól türes, és innep napokon. *August Braunsveig Lüneburgi hertzeg*, ezen trüm alatt *Gustavus Selesus* egy különös munkát irt ezen nemes játéknak tulajdonságairól.

probálták ezen jádzó alkotmánynak mechanizmusát ki találni, és hasonló alkotmányt készíteni, de még ekkorig egy sem lehetett fel tételében szerentsés. E' folyó hólnapnak 5 kén költ Florentzai levélből olvassuk, hogy egy 21 esztendőstannúó, *Morosi di Ripafratta József* nevű ifjú találattott a' *Pisai* fő iskolában, a' ki noha soha sem látta *Kempelen* Ts. K. Tanácsos úrnak magától jádzó alkotmányát, még is mindazáltal egy oilly alkotmányt talált és készített, a' melly *Rosenberg* herzegnek, a' ki mostan Florentziában múlat, tanúbizonysága szerént a' *Kempelen* úr, által készített mesterseges alkotmannyal tökéletesen meg egyez. — A' Toscánai nagy hertzeg, mind ezen ifját, mind másokat fel serkenteni akarván a' virtusnak, és tudományak gyakorlására, ennek nemcsak szép ajándékot adott, hanem e' mellett esztendőnként járó fizetést is rendelt nékie, arra serkentvén, hogy egyedül a' mechanikának tökéletesítésére fordítaná elméjét és szorgalmatosságát. — *Kempelen* Tanácsos úr ennekelőtte két esztendővel, ismét egy oilly alkotmányt készített a' Batsi vizi tsatornának hasznára, melly által két ember több vizet merithet ki 24 óra alatt, mint a' nélkül, száz napi bérbe fogadott munkás, melly találmáyáért, ingyen vétetett fel azon tsatornát építető társaságba.

Nagy Britannia.

A' Hollándiai Statusoknak Londonba küldett *Greffierje*, az az, Cancellaria titoknokja, *Fagel* úr, *Nov.* 27 kén vett a' királytól, és a' királyi familiától bútsút, és vissza indult *Hágába*. Minémű következése és haszna légyen követségének, a' jövőndő idő fogja fel fedezni. Közönségessen azt beszélik Londonban, hogy minekutánna a' Lengyel insurrectió le tsendesitetett, és az Orosz Tsálzárné arra kötelezte vólna magát, hogy a' jövő tavasszal maga is számos hadi sereget küld a' Frantziák ellen.

Lord *Howe* még most is szüntelen a' Canalisban (t. i. a' Britanniai tengerben, mellyet Anglia és Frantzia ország közt formál az Atlanticum tenger) úszik és vigyaz, a' *Cadixből*, *Lissabonából*, és *Oportóból* menő kereskedő flottáknak, mellyeknél gazdagabb flotta regúlta nem ment Angliába, fedezésére és a' Fr. rabló hajóktól való védelmezésére. — Azon nagy kárnak ki pótolására, mellyet a' Britanniai kereskedők szenvedtenek a' Frantziáktól a' Német tengerben, egy *escadret* fog oda az udvar küldeni, mellynek ki kélzitetésére ki is adta már a' parantsolatot. — A' *Gibraltárból* és *Neufoundlandból* ment gazdag kereskedő flotta szerentsésen bé futottak az Angliai ki kötő helyekbe.

Nov. 26 ik napján tartatott kabinetbeli gyűlésben *Gr. Fitzvilliam* választatott, és neveztetett Hyberniai vice királynak, és így már most üresen vagyon a' titkos tanács előülőjének helye.

Horne Tooke ex pap ártatlanságának megismerése, és szabadon lett botsatása után, a' több felség ellen való bűnnel vádoltatott személyeknek ügyök is hamar el végeztetett. — *Nov. 29* ik napján, esteli 10 órakor a' *Newgati* tömlötzben ült *Holcroft*, *Ryd* és *Joyze* és a' *Töweri* fog házban ült *Bonney* nevű raboknak, következő irás olvastatott fel: „A' királyi Fiscalisnak nevében, tudtokra adatik az uraknak, hogy hólnap után, u. m. hétfőn reggel meg kelletik jelenni a' törvény szék előtt, és *Jüryk*, az az, eskütt. személyek fognak ügyöknek vizsgáltatására választani; mindazáltal égyetlen egy tanút sem fog a' királyi Fiscalis az urak ellen állítani, és meg halgatni s. a' t.” a' melly annyit jelentett, hogy ök is szabadon fognak botsattatni.

Dec. 1 ső napján meg jelenvén a' fent említett foglyok a' törvény szék előtt, leg elsőben is a' 12 esküttek, avagy *Juryk* esküttettek meg, azután így szóllott hozzájok a' királyi Fiscalis:

„Minthogy a' hasonló vétekkal vádoltatott két tagjai a' Londoni népi Társaságnak bűnösöknek lenni nem esmértettek az eskütt birák által, és azok a' tanúk, a' kiket én, az itten álló 4 személyek ellen hozhatóék, sem többet, sem mást nem mondanának, hanem csak azt, és annyit, mint az előbbiek ellen mondtak: a' publicum, és az itten álló négy személyek eránt való kötelességem kívánnya, hogy még előre meg engedjem az esküdt biráknak ezeknek szabadokká való hirdetések, és így egy tanút sem hozok ellenek.” Erre így szólott a' fő biró. Uraim! minthogy, egy tanú által sem próbáltathatik meg a' vád, tehát szabadoknak lenni mondhattjátok az itt álló foglyokat. Azonnal ártatlanoknak esmérték őket az esküttek; a' fő biró pedig így szólott: mivel úgymond, bűnösöknek lenni nem esmértettek az esküttek által, ezzel bünteleneknek és szabadoknak mondattatnak.

Hanem még egy rab vagyon hátra, *Thelvall* úr. Ezt azzal vádolta a' királyi Fiscalis, hogy ő maga magát, igaz és valóságos *Sanscülotnak*, az az, madrágtalannak lenni mondotta, és önnön maga ditsekedett az ezen nevezettel öszve kaptsoltatott pártos gondolkozás módjával, tehát ő méltan vádoltathatik a' felség ellen való vétekkal. Ennek is hat eskütt birák adattak azok közül, a' kik *Hardy Tamást* ártatlannak lenni itiltek, és ennek védelmezését is *Erskine* prokátor válalta magára. — Az idő meg mutattya, mitsoda ki meneletele fog ezen rabnak lenni.

Frigyes Belgyiom.

Egy, *Dec. 4* ik napján költ *Leydai* levél meg hamisittya azt a' hirt, hogy *Gravét* el foglalták volna a' Frantziák, sőt azt erőssiti, hogy még mostanis keményen védelmezi a' magát. — A' Hágai levelek pedig azt beszélik, hogy valami képen egy részről, bizonyos, de titkos fel tételből

éjjel nappal készülnek a' Frantziák: úgy a' szövetséges Fejedelmek részéről is semmi el nem múltatnak, a' mit Hollandiának védelmezésére, és a' közösleges ellenségnek meg akadályoztatására szükségesnek és alkalmasnak lenni itilnek. E' végre oly formán vagynak az Anglus, Hollandus, Hassus, és Austriai segítő seregek helyezettette, hogy akar hól, és akarmelly szempillantásban kívántasson jelenlételek, mindenütt meg jelenhessenek.

Dec. 2 ik napján váratott *Hágába* a' *Yorki* hertzeg, holott az Anglus követnek kvartélyában fog lakni. Úgy hallatik, hogy onnan Londonba fog menni kedves éle'e párjának, a' királynak, és a' királyi familiának a'ogatására, és a' *Wallisi* hertzeg menyegzőjének meg tisztelésére, melly *Jan.* 12 ik napján fog lenni. *Fridrik* Hessen *Kassen* hertzeg, *Mastrichtnak* volt kórmányozó, a' is *Hágában* mutat, várván, minémű resolútiót fog nyerni a' *Belgiom* Karoktól és Rendektől *Mastrichtnek* feladatása miatt. — Noha *Hollandiában* is nagyon el terjedt a' fegyver sünesről és a' békeségről való hír: még is mindazáltal úgy készülnek a' *Belgiomi* szabad statusok, mintha a' jövő elztendőben is egész erővel kellene a' *Frantzia* nemzet ellen való hadakozást folytatni. — *Gróf Pfaff* egy légiót akar a' *Belgák* számára felállítani, a' melly két regement gyalogságból és egy huzár regementből, mind öszve 2600 emberből fog állani. — Meg válik mire fogjak magokat a' *Hollandiai* Statusok meg határozni.

A' *Hágai* későbbi levelekből im' ezeket olvassuk, hogy az *Angliai* parlamentom öszve gyűlésének leg főbb oka e' legyen, mivel az uo'var egy átallyában tovább is folytatni akarja a' *Frantzia* nemzet ellen való hadakozást, és tellyes erejével 's tehetségével védelmezni *Hollandiát*, mellynek szerentsétlen környüállásai veszedelmet okozkatnának *Nagy Britanniának*, nemtsak a' kereskedésre, hanem polgári alkotmányára nézve is. —

Ugyan e' végre, t. i. a' Hollándiai respublikának védelmezésére 32 ezer főből álló, és Anguszóldba vétetett Austriai corpus marsirozik annak hatáira, mellynek egy része már is Geldriába bé jutott. Ezen segítségről tudosította is immár az Anglus követ a' Hágai fő kormány széket, és a' helytartó Fejedelmet.

Dec. 2 ik napján váratott a' *Yorki* hertzeg *Hágába*, 's számára igen fényes vatsorát képzitett az Anglus követ, de nem akkor, hanem következő napon lett a' nevezett fejedelemnek oda érkezése, akkor is nem az Anglus követ kvártélyában, hanem a' helytartó fejedelem palotájában szállott le, ottan vatsoralt, 's onnan ment a' követ kvártélyára, hol ott meg is hált. — So-kaig itten sem múlatott, hanem *Dec. 4 ikén* elindult Londonba. — Távolylétele alatt Gróf *Walvoden* Hannóveranus Generál fogja az Angliai és Hannóverai seregeket kormányozni.

Amsterdamból azt írják *Dec. 6 ikán*, hogy mind a' *Berg op Zoomi*, mind a' *Brédai* katonai őrizet, és azoknak környékéin táborozó egyesült Anglus és Hollandus seregek egynéhány ezer emberrel fognak szaporittatni; hogy a' Frantziák igyekezzenek a' *Waal* vizén által menni; hogy *Ninvégen* ben le tették a' régi magistratust, 's mást neveztek helyette; hogy mindenütt, a' hol Frantzia seregek vagynak, nagy szüksége vagyon a' kenyérnek és egyéb elességeknek.

Frantzia Ország.

Mennyire örvendjen a' Frantzia nemzet a' Jakobinusok meg buktatásán, ha egyébből nem tsak, abból is kitettzik, hogy mind Párisban, mind azon kívül, sok népi Társaságok követeket küldvén a' Conventhez, örvendeznek a' Jakobinusi furiáknak veszedelmeken. — *Arras* az Artésiai Grófságnak fő és annya városa, a' melly *Roberspiere* uralkodása alatt felettébb tyrannisáltatott,

egy illyetén örvendező addresset küldött a' nemzeti képviselőkhöz, mellyben a' többi közt illyetén ki fejezések vóltanak: Már most, *úgymond*, a' közönséges értelem is győzedelmeskedett a' *Fleurusi* viadalban. — A' Jakobinusok öszve esküdtek, és ismét félelmet és rettegést akartak a' nép közé be hozni; de már ők többé nintsenek, és az ő meg bukások után fog a' szabadság virágozni. — Törvénytévők, vegyétek el tőlünk a' néktek készített polgári koronát s. a' t." Egy-néhány addresssekben, úgy festetnek le a' Jakobinusok, mint olyyak, a' kik azért kerültek el eddig a' törvénynek büntetését, mivel Jakobinusok vóltanak.

Egy más nepi Társaság, ekként fejezi ki magát a' Conventhez küldött örvendező irásában: „Törvénytévők, az által leg inkább használtatok hazátoknak, hogy ezeknek az öszve eskütt embereknek barlangját bé zárlottátok. — Arra vigyázzatok, hogy ezek a' pokolbeli kigyók öszve ne gyülhessenek többé, a' kik ezer meg ezer formába tekergetik magokat a' virtusnak és igazság-nak méreggel való elegyítésére. — Maradjanak ők mindenkor mostani utálatosságokban és el hagyattatásokban, akkor fogják meg tapasztalni, hogy a' Fr. respublikának kebelében nem leszen annyi gonoltság. — A' népi társaságok mind szabadabbak, mind hasznosabbak lesznek ezután, mi-nekutánna amaz utálatos Jakobinusi anya társaságtól (értsd a' Párisi klubot) meg szabadúltanak vólna. — A' Nantesiek egy addresset küldöttek a' Conventhez, mellyben egézfien le irták a' *Carrier* iszonyú kegyetlenségét, és 4000 en irván magokat az alá, azt kívánták hogy ő minél előbb tá-lyitasson le a' pokolra. A' nemzet is ezt kíván-nya, tsak a' Jakobinusok nem, a' kik mivel vi-lágosan semmit nem mivelhetnek, titkon akarnak a' Conventnek vermet ásni. Jól tudván ők azt, hogy sok jóakaróik és baráttyaik találtassanak a' Frantzia ármádiánál, ezt akarjak magok pár-tyára húzni, ennek segítsége által kívánnak előb-

bi magas póltsaikra felültettetni. Illyetén foglalatú nyomtatott irást küldötte nek az északi, és az egyesült Maasi és Sambrei ármádiahoz.

Polgárok, atyánkfiai, vitézek!

Emlekezzetek meg arról, hogy Frantziák vagytok, gondollyátok meg, hogy gonosz útra akarnak benneteket mások vezetni. Nem láttjátok, hogy a' Conventnek sok gonosz tagjai meg akarnak benneteket tsalni? Nem veszitek e' észre, hogy ellenségeinkel titkon tzimborálnak? ezek tsináltak azt ki a' szövetséges fejedelmekkel, hogy ők vitézsegetek előtt el futottak, és a' Rénuson által költöztek. — Mit akarnak ezen fortélyos emberek avval, hallyátok meg, és reszkessetek. — Azért tavoztattak el titeket hazátoktól, hogy így bátrabban jadzodhassanak ellenségeinkel — győzdelmeiteknek palástya alatt idegen tartományokba küldöttek titeket; hazánkra nézve minden fegyvereitektől meg fosztottak és tehetetlenekké tettek titeket. — Egyet értenek velek a' respUBLICÁnak ellenségei. — Oh kedves barátink, hazánknak vitézi erejét az idegen földön szórták széllyei, hogy annyival könnyebben el érhessek fel tett széllyokat. — Most minden jó gondolkozású hazafiak tsufoltatnak, gyaláztatnak, üldöztetnek, és tömlötzőkre hanyatnak. — Egyedül ti, a' hazának baráttyai, egyedül ti álhattok ezekért bosszú. — Gondollyátok meg, hogy a' ti és a' mi szabadságunk vas lántzokat várhat magára, hogyha továbbba is orron fogva hurtzoltatni engedénditek magatokat. — Serkenjete fel álmaidokból, 's jöjjetek hozzánk s. a' t.

A' köz Jóra ügyelő Commissió tartván a' Jakobinusoknak titkos fortélyától, olly rendeléseket tett, hogy leg kissebb zenebonát se támaszt hassanak, vagy ha támasztanának is, azt még első szikrajában meg fojthassak. — Nov. 21 ikén meg jelenvén a' Convent gátorja előtt Páris vá-

rasa osztályainak küldötjei sok szerentsét kívántak, 's örvendeztek a' Jakobinusoknak meg bukkattatásokon, egyfzersmind arra kérték a' nemzetnek képviselőit, hogy minél lehet szorgalmasabban vigyáznának reájok, ne hogy ismét fel támadjon ez a' hydra, az az, sok fejű kigyó, és mind a' Conventet, mind a' Párisi osztályoknak hiv előjáróit végső veszedelembé ejtse. — Annyira erőlködnek ezek a' gonosz emberek előbbi tekinteteknek, és hatalmoknak vissza szerzésében, hogy még az útzakan futkosó gyermekeket is bérbe fogadjak, 's ezt kiáltoztatták velek: *Ellyen a' király!*

Frantzia országnak előbbi kintsei el tűntek, az emigrált, avagy honnyaikból ki költözött és guillotinirozott hazafiak örökségeiknek és vagyonaiknak kotyavetyére lett hanyattatása által, minden kints a' nemzeti kintstárba separtetett. — Kevés emigránsok vihettek ki hazájokból annyit, a' mennyi nehágy elztendőre elegséges lett volna nékiek, olly reménységben lévén, hogy nem sokára meg fog a' revolutió szünni, és az előbbi tsendesség vissza helyheztetik. Azomban ellenkezőképen történt a' dolog. Egy *Beaumarchais* (olvasd *Bomarsé*) nevű gazdag ember messzebb látván, mind tehetségeit mind fejét meg mentette a' guillotine-től. Mintegy 12 vagy 15 millióra ment gazdagsága, mellyet a' ragadozó farkasoknak körmeik közül meg menteni nem utolsó mesterség vala. Ő tehát mint gazdag vexeles leg elsőben is minden kész pénzét idegen tartományokba küldötte, annakntánna annak szine alatt, hogy 500 ezer flintat fog külső országokban a' Convent számára szerezni, három millió kész pénzt attól fel vett, és bátorságnak okáért négy milliót erő fekvő jószágát hagyta zálogba. Ezzel ki ment Frantzia országból, 's azóltától fogva sem magát nem jeltenti, sem az 500 ezer flintát meg nem küldi.

A' tudományokra és szép mesterségekre ügyelő Commissióra bizattatván, hogy menne vegire,

hol és mennyi normalis iskolákat kellene a' Fr. respublicában fel állítani? mennyi férfi és asszony tanítók vólnának szükségesek s. a' t. ez leg ottan hozzá fogott a' réa bizatott dologhoz, és úgy találta, hogy a' szükséges iskoláknak száma 24000-re, a' tanítóknak 40000-re, a' tanítóknak fizetések pedig esztendőnként három millió és 600000 livrára fog menni. A' fellyebb említett Commissionak képében jelentést tévén *Lakanal* erről a' Conventnek, el végeztetett, hogy ezen iskoláknak tanítói vénségeiben, avagy erőtlen állapotokban holtig meg tartsák fizetéseket, és hogy *Baco Verulamius* híres Anglus Filosofusnak munkái ezen normalis iskoláknak számokra fordításának által Frantzia nyelvre. Ez egy tselekedéteből is ki tétzik a' Conventnek, hogy ámbár egy Európai nemzetet se gyűlöllyön is annyira mint az Anglusokat, még is mindazáltal betsüllí és tiszteli tudós embereiket és munkáikat. *Boni vini, boni viri origo quaerenda non est*, nem szükség a' jó bornak, és a' tudós embernek eredetéről értekezni.

Magyar Ország.

Szatthmár Várnegyében Nov. 30-ik napján.

Borba holt ember. Bizonyos helységünben egy szerentsétlen szakáts el megy a' kortsmába, 's addig iszogál, míg eszét, 's erejét annyira le illsza, hogy ott estveledvén, midőn hazafelé menne akarna, a' sárban a' sárba dült, és ott fetronyvén abba belé fült, kit reggel találtak meg a' sárban halva feküve. — Így tréfálodjon most akár ki az idei borral. Jó lett vólna ezen bóldogtalannak az egyfzeri pap praescriptiója, a' ki az új esztendei, sok felé el osztott ajándékok közt, az iszosoknak olly hosszú kötelet ajándékozott, melly a' koritsanától házokig érjen, taiám így ő is haza botorkálhatott vólna. Mindazáltal tréfa, a' mi tréfa, de, *Vigyázz halálodra halandó ember, mert nem tudod rajtad hol esik a' szar!*